

Transporto ir ryšių 2011 m. sausio–kovo mėn. ekonominės ir socialinės būklės apžvalga

Transportas

Lietuvos transporto sektoriaus krovinių vežimo mastai 2011 m. sausio–kovo mėn. padidėjo 8,9%, o keleivių vežimo mastai – 1,3%, krova Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste padidėjo 20,1%, atvykusių ir išvykusių keleivių skaičius tarptautiniuose oro uostuose – 12,2% (1 lentelė).

Vienas pagrindinių transporto veiklos ekonominių rodiklių – transporto paslaugų balansas – 2010 m. buvo teigiamas, paslaugų eksportas siekė 6,3 mlrd. Lt, importas – 2,6 mlrd. Lt. Lietuva uždirbo 2605 mln. Lt (teigiamas saldo). Beje, transporto sektoriui tenka 58,6% viso Lietuvos paslaugų eksporto.

Transporto ir sandėliavimo veiklos indėlis į šalies bendrąją pridėtinę vertę (BPV) padidėjo – nuo 8,97 mlrd. Lt 2009 m. iki 10,58 mlrd. Lt 2010 m. (+17,9%). Indėlis skaičiuojant procentine verte padidėjo nuo 10,9% 2009 m. iki 12,5% 2010 m.

1 lentelė. Vežimų pagrindiniai rodikliai

	Mato vienetai	2009 m. I ketv.	2010 m. I ketv.	2011 m. I ketv.	Palyginti su 2010 m, proc. (+,-)
Krovinių vežimas*	tūkst. t	20409,5	22132,5	24107,1	8,9
geležinkelių transportu	tūkst. t	9850,2	11843,2	13049,3	10,2
iš jų tranzitiniai srautai:	tūkst. t	5304,5	7544,2	7739,0	2,6
per Klaipėdos uostą	tūkst. t	2206,2	3408	3766,8	10,5
Kaliningrado srities kryptimi	tūkst. t	2562,1	3894,8	3728,8	-4,3
kelių transportu*	tūkst. t	9254,1	8570,9	9000,0	5,0
vidaus vandenių transportu	tūkst. t	89,7	89,1	107,1	20,2
jūrų transportu	tūkst. t	1215	1628,6	1950	19,7
oro transportu	t	458,1	659,9	687,7	4,2
Keleivių vežimas	tūkst. kel.	108901,8	99194,0	100471,5	1,3
geležinkelių transportu	tūkst. kel.	1029,1	925,7	989,0	6,8
kelių transportu	tūkst. kel.	107547,2	97949,9	99226,3	1,3
vidaus vandenių transportu	tūkst. kel.	176,3	145,4	149,6	2,9
jūrų transportu	tūkst. kel.	36,0	44,5	54,6	22,7
oro transportu	tūkst. kel.	113,2	131,2	52,0	-60,4
Atvykusių ir išvykusių keleivių skaičius oro uostuose	tūkst. kel.	368,4	429,7	482,2	12,2
Krovinių krova į jūrų laivus ir iš jų Klaipėdos uoste ir Būtingės terminale	tūkst. t	8580,7	9218,6	11076,1	20,1
iš jų: naftos produktų	tūkst. t	4435,6	3826,5	4304,7	12,5
kitų krovinių	tūkst. t	4145,6	5390,6	6771,4	25,6
Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste	tūkst. t	6476,9	7510,4	9075,5	20,8
iš jų: kelių transporto priemonių	vnt.	36273	46109	60045	30,2
konteinerių	TEU	63378	63917	90970	42,3
atvykusių ir išvykusių keleivių skaičius	tūkst. kel.	35,9	43,5	54,9	26,3

2010 m. išankstiniai duomenys

Geležinkelių transportas

Geležinkelių transportu per 2011 m. I ketv. vežta 13,1 mln. tonų krovinių, t. y. 10,2%, arba 1,2 mln. tonų, daugiau nei per 2010 m. I ketv. Krovinių apyvarta (tarifiniai tonų kilometrai) analizuojamu laikotarpiu padidėjo 10,8% ir sudarė 3,8 mlrd.

Pagrindinių AB „Lietuvos geležinkeliai“ klientų vežimo mastai 2011 m. I ketv. sudarė 27% bendrovės vežtų krovinių kiekio (2 lentelė).

2 lentelė. AB „Lietuvos geležinkeliai“ pagrindinių vietinių klientų vežimai 2010–2011 m. (tūkst. t)

Klientai	2010 m. I ketv.	2011 m. I ketv.	Palyginimai	
			%	+/-
AB „Orlen Lietuva“	1578,6	2082,3	31,9	+503,7
AB „Lifosa“	614,3	633,2	3,1	+18,9
AB „Achema“	529,0	695,9	31,6	+166,9
AB „Dolomitas“	28,1	39,4	40,2	+11,1
AB „Akmenės cementas“	61,0	116,4	1,9 k.	+55,4
Iš viso	2811,0	3567,2	26,9	+756,2

Šaltinis: AB „Lietuvos geležinkeliai“

Vietiniais maršrutais vežamų krovinių srautas, palyginti su 2010 m. I ketv., padidėjo 0,7 mln. tonų, arba 27,4%, ir sudarė 3,3 mln. tonų. Padidėjus AB „Orlen Lietuva“ ir AB „Achema“ gamybos apimtims, bendrovė vežė daugiau naftos ir jos produktų bei cheminių ir mineralinių trąšų atitinkamai 0,4 mln. tonų, arba 31,4%, ir 0,3 mln. tonų, arba 37,9%. Analizuojamu laikotarpiu vietiniais maršrutais naftos produktų vežta 1,5 mln. tonų, cheminių ir mineralinių trąšų – 1,2 mln. tonų.

Tranzitiniai vežimai geležinkeliu, palyginti su 2010 m. I ketv., sumažėjo 0,2 mln. tonų, arba 3,9%, ir sudarė 4,0 mln. tonų, iš jų:

Kaliningrado tranzito mastai analizuojamu laikotarpiu sumažėjo 0,2 mln. tonų, arba 4,3%, ir sudarė 3,7 mln. tonų. Mažėjimą lėmė šia kryptimi vežamos naftos iš Rusijos vežimų sumažėjimas. Šio krovinio vežta 1,9 mln. tonų, t. y. 13,9%, arba 0,3 mln. tonų, mažiau. Tačiau kietojo mineralinio kuro vežimai iš Rusijos analizuojamu laikotarpiu šiek tiek augo ir sudarė 0,7 mln. tonų;

AB „Lietuvos geležinkeliai“ tranzitu kitomis kryptimis (Stasylos–Joniškis, Mockava–Joniškis, Mockava–Kena ir kt.) vežė 0,2 mln. tonų krovinių. Pagrindinių krovinių, t. y. naftos ir jos produktų, gabenamų iš Baltarusijos į Latvijos uostus, vežimai, nepaisant jų mažėjimo 2010 m. pabaigoje, išliko toks pat kaip ir 2010 m. I ketvirtį.

Importuojamų krovinių vežimai, palyginti su 2010 m. I ketv., išaugo 14%, arba 0,6 mln. tonų, ir sudarė 4,6 mln. tonų, iš jų:

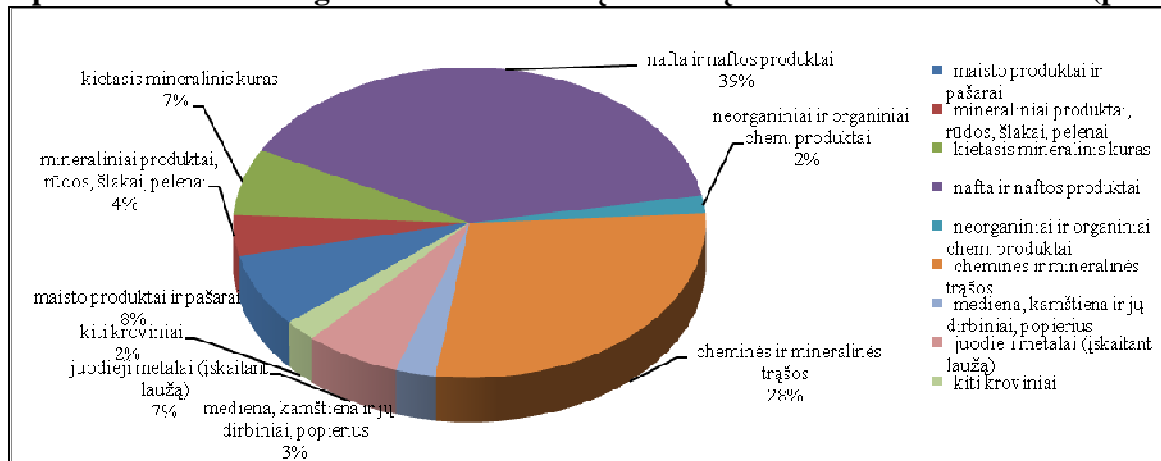
įvežamų į Klaipėdos uostą krovinių, palyginti su 2010 m. I ketv., padaugėjo 13,5%, arba 0,4 mln. tonų, ir buvo 3,4 mln. tonų. Padidėjus cheminių ir mineralinių trąšų srautams iš Baltarusijos ir Rusijos, šių produktų vežta 2,0 mln. tonų, arba 31% daugiau. Bet sumažėjo importuojamos naftos ir jos produktų srautai iš minėtų šalių. Šių produktų vežimai sumažėjo 0,2 mln. tonų, arba 16,7%. Šiek tiek padidėjo šia kryptimi gabenamų juodųjų metalų srautas iš Rusijos, t. y. 0,1 mln. tonų, arba 2,8 karto iki 0,2 mln. tonų;

įvežimų krovinių per kitus sausumos pasienio punktus (Stasylos, Kena, Joniškis, Kybartai) padidėjo 16,8%, arba 0,2 mln. tonų, ir buvo 1,2 mln. tonų. Daugiau vežta mineralinių produktų.

Eksportuojamų krovinių mastai, palyginti su 2010 m. I ketv., padidėjo 9%, arba 0,1 mln. tonų, ir sudarė 1,2 mln. tonų. Daugiau vežta naftos ir naftos produktų.

Krovinių vežimai ir struktūra pagal krovinių rūšis pateikiama 1 pav.

1 paveikslas. Lietuvos geležinkeliais vežamų krovinių struktūra 2011 m. I ketv. (proc.)

Šaltinis: AB „Lietuvos geležinkeliai“

Lietuvos geležinkeliams konkurenciją sudaro kaimyninių šalių, t. y. Latvijos ir Estijos, geležinkelių įmonės. Latvijos geležinkelių įmonės krovinių vežimai 2011 m. I ketv. padidėjo 11,3% ir sudarė 14,8 mln. tonų (2010 m. I ketv. – 13,3 mln. tonų), Estijos geležinkelių įmonės krovinių vežimai augo 14,7% ir sudarė 8,6 mln. tonų (2010 m. I ketv. – 7,5 mln. tonų).

Šių metų pirmame ketvirtyje kombinuotojo transporto linijos šaudykliniu traukiniu „Vikingas“ (kursuoja maršrutu Klaipėda–Vilnius–Minskas–Kijevas–Odesa (Iljičiovskas) vežta 12,9 tūkst. TEU konteinerių, arba 22,4% daugiau nei per praėjusių metų tą patį laikotarpį.

Geležinkelių transportu per 2011 m. I ketv. buvo vežta 989 tūkst. keleivių (6,8% daugiau). Vietiniai vežimai sudaro 86,3%, tarptautiniai – 13,7% visų keleivių vežimų. Vietiniais maršrutais vežtų keleivių skaičius padidėjo 7,6%.

Vietiniais maršrutais vežtų keleivių kiekis sudarė 854 tūkst. keleivių, tai 7,6% daugiau nei 2010 m. I ketv. Teigiamos įtakos keleivinių vežimų augimui turi naujų riedmenų įsigijimas – keleivių srautai maršrute Vilnius–Kaunas, kuriame kursuoja nauji dviaukščiai elektriniai traukiniai (iš viso 4 vnt.), palyginti su 2010 m. I ketv., išaugo 26%. AB „Lietuvos geležinkeliai“ 2011 m. I ketv. įsigijo 3 vieno vagono automotrisas. 2011 m. I ketv. bendrovė vežė daugiau studentų, nes buvo vykdoma nemažai rinkodaros akcijų, taikoma patraukli kainodara. Lengvatinėmis sąlygomis keliaujančiųjų skaičius, palyginti su 2010 m. I ketv., padidėjo 15,1%.

Tarptautiniais maršrutais vežtų keleivių kiekis sudarė 135 tūkst. keleivių. Tai 2,3% daugiau nei 2010 m. I ketv. Keleivių vežimo mastas šiek tiek padidėjo dėl 0,3% padidėjusių keleivių srautų kitų šalių formavimo traukiniuose. AB „Lietuvos geležinkeliai“ formavimo traukiniais važiavusių keleivių skaičius vidutiniškai sumažėjo 1,1%, iš jų traukiniu Vilnius–Sankt Peterburgas sumažėjo 6,7%. Tačiau traukiniu Vilnius–Maskva keliaujančiųjų skaičius padidėjo 2,2%.

2011 m. I ketv. AB „Lietuvos geležinkeliai“ investicijoms panaudota (pagal atliktų darbų aktus) 74,4 mln. Lt (2010 m. I ketv. – 68,5 mln. Lt).

AB „Lietuvos geležinkeliai“ 2011 m. I ketv. uždirbo 402,1 mln. Lt pajamų, t. y. 22,3% daugiau nei 2010 m. I ketv., bendrovės pelnas prieš apmokestinimą sudaro 52,6 mln. Lt.

Jūrų transportas

Per 2011 m. I ketv. **Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste** krauta 9,08 mln. t krovinių, t. y. 20,8% daugiau negu per 2010 m. I ketv. Pagal krovinių apyvartą Baltijos jūros rytinės pakrantės uostuose Klaipėdos uostas ir toliau lenkia kaimyninius Rygos ir Ventspilio uostus, o nusileidžia tik jungtiniam Talino uostui. Bendra Klaipėdos uosto ir Būtingės terminalo krova per 2011 m. I ketv. sudarė 11,08 mln. t (+20,1%) ir viršijo net jungtinio Talino uosto bendrą krovos rezultatą (3 lentelė). Lyginant paskutinių metų tendencijas, akivaizdu, kad kiekvienais metais skirtumas tarp jungtinio Talino uosto ir Klaipėdos uosto mažėja.

3 lentelė. Baltijos jūros rytinės pakrantės uostų 2010–2011 m. I ketv. krovos rezultatai (mln. t)

Uostai	2010 m.	2011 m.	Pokytis %
Primorskas	18,73	17,76	-5,0
Sankt Peterburgas	11,25	11,81	5,0
Talinas	8,48	9,21	8,6
Klaipėda	7,51	9,08	20,8
Ventspilis	7,21	7,16	-0,7
Ryga	7,14	7,68	7,5
Kaliningradas	3,75	3,50	-6,7
Ust-Luga	2,37	2,69	13,5
Būtingė	1,71	2,0	17,1
Liepoja	1,01	1,19	18,4

Šaltinis: Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija

2011 m. pagrindiniai Klaipėdos uosto kroviniai, sudarantys 82,6% visos krovinių apyvartos, yra trąšos (32,5%), naftos produktai (25,4%), ro-ro kroviniai (13,5%) ir kroviniai, vežami konteineriuose (11,2%). Palyginti su 2010 m. atitinkamu laikotarpiu, labiausiai išaugo trąšų krova. 2010 m. trąšos sudarė 27,4% bendros uosto krovos.

Trąšų per 2011 m. I ketv. krauta 2,95 mln. t, pokytis +43,4%, arba +0,89 mln. t. Šių krovinių augimą lėmė stabili bendra trąšų paklausa rinkoje, sėkmingai krovos kompanijų vykdomi sutartiniai išsipareigojimai

su gamintojais ir tiekėjais bei Klaipėdos uosto pranašumai: kainos, paslaugų kokybė ir infrastruktūriniai pranašumai. I ketv. trąšų krovos rezultatams įtakos taip pat turėjo Klaipėdos uosto gebėjimas sėkmingai konkuruoti su kaimyniniais uostais.

Naftos produktų per 2011 m. I ketv. krauta 2,3 mln. t, t. y. 0,19 mln. t, arba 8,8%, daugiau nei per atitinkamą 2010 m. laikotarpį. Sąlyginai nedidelį augimą lėmė objektyvi priežastis – AB „Orlen Lietuva“ planiniai remonto darbai.

Ro-ro krovinių per 2011 m. I ketv. krauta 1,22 mln. t, t. y. 0,26 mln. t, arba 27,3%, daugiau nei per 2010 m. I ketv. Skaičiuojant vienetais 2011 m. I ketv. augimas buvo +29,6%, arba +14 tūkst. vnt., iš viso krauta 61,3 tūkst. ro-ro vienetų. Pagrindinės augimo priežastys – didėjantis vartojimas, kurį lėmė ratinės technikos paklausa rinkoje.

Krovinių, vežamų konteineriuose, krovos augimo tempai buvo didžiausi (+42,3%, skaičiuojant TEU, beveik 91 tūkst. TEU). Konteinerizuotų krovinių augimą 2011 m. I ketv. taip pat lėmė lengvųjų automobilių importas į Baltarusiją, Rusiją ir Kazachstaną dėl planuojamo padidinti įvežamų naudotų automobilių importo mokesčio, kuris suaktyvino naudotų automobilių, gabenamų konteineriais, importą iš JAV.

Klaipėdos uostas lieka lyderiu tarp Baltijos šalių uostų pagal konteinerių krovos mastus (4 lentelė).

4 lentelė. Konteinerių krova Baltijos valstybių uostuose 2010–2011 m. I ketv. (TEU)

Uostai	2010 m.	2011 m.	Pokytis %
Sankt Peterburgas	394206	512526	30,0
Klaipėda	63917	90970	42,3
Ryga	51044	66558	30,4
Talinas	36360	44316	21,9
Kaliningradas	32222	82114	2,5 k.
Liepoja	0	291	

Šaltinis: Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija

Tranzito dalis tarp bendro Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste kraunamų krovinių kiekio per 2011 m. I ketv. sudarė 3,9 mln. t (42,8% visų krovinių kiekio), iš jų: Rusijos krovinių dalis sudaro 13,6% (1,2 mln. t), Baltarusijos – 27% (2,4 mln. t), Ukrainos – 0,7%, Kazachstano – 0,4%. Šiais metais tranzitas, palyginti su 2010 m., padidėjo 11,5%.

Džiugina didėjantys keleivių srautai: per minėtą laikotarpį uostas aptarnavo 54,9 tūkst. keleivių, t. y. 26,2% daugiau negu per atitinkamą praėjusių metų laikotarpį

Per 2011 m. I ketv. **jūrų transportu su Lietuvos vėliava** buvo vežta 1,95 mln. t krovinių (19,7% daugiau), keleivių buvo vežta 54,6 tūkst., jų skaičius, palyginti su 2010 m. I ketv., padidėjo 22,7%.

Per 2011 m. I ketv. **vidaus vandenų transportu** vežta 107,1 tūkst. t krovinių (20,2% daugiau), keleivių vežta 149,6 tūkst., 2,9% daugiau nei per 2010 m. I ketv. Didžiausią krovinių ir keleivių vežimo vidaus vandenų transportu dalį sudaro keltais į Neringą keliami kroviniai ir keleiviai.

Kelių transportas

2010 metais tiek keleivių vežėjų tiek krovinių vežėjų skaičius ir jų turimų kelių transporto priemonių parkas stabilizavosi ir pradėjo didėti. 2011 m. I ketvirčio pabaigoje vežti keleivius autobusais tarptautiniais maršrutais turėjo teisę 356 vežėjai (1,93% mažiau nei metų pradžioje), kurie eksploatavo 1004 autobusus (0,2% daugiau nei metų pradžioje), o vežti keleivius autobusais tolimojo susisiekimo maršrutais – 399 vežėjai (tiek pat kaip metų pradžioje), kurie eksploatavo 1489 autobusus (1% mažiau nei metų pradžioje). Vežti krovinius tarptautiniais maršrutais turėjo teisę 3927 vežėjai (2,4% daugiau nei metų pradžioje), kurie eksploatavo 22668 transporto priemones (19% daugiau nei metų pradžioje), o vežti krovinius vidaus maršrutais – 2246 vežėjai (2,1% daugiau nei metų pradžioje), kurie eksploatavo 4760 krovinių transporto priemonių (0,2% mažiau nei metų pradžioje).

Kelionės leidimų panaudojimas per 2011 metų I ketvirtį, palyginti su 2010 m. I ketvirčiu, padidėjo 57%. Daugiausia kelionės leidimų panaudota krovinių vežimui į Baltarusiją, Rusiją, Ukrainą ir Kazachstaną. Kitų valstybių kelionės leidimų panaudota nedaug. Per 2011 metų I ketvirtį, palyginti su 2010 metų I ketvirčiu, Baltarusijos leidimų panaudota 63,4% daugiau, Rusijos – 59,1% daugiau, Ukrainos – 16% mažiau, Kazachstano – 2,3 karto daugiau, Turkijos – 24,1% daugiau.

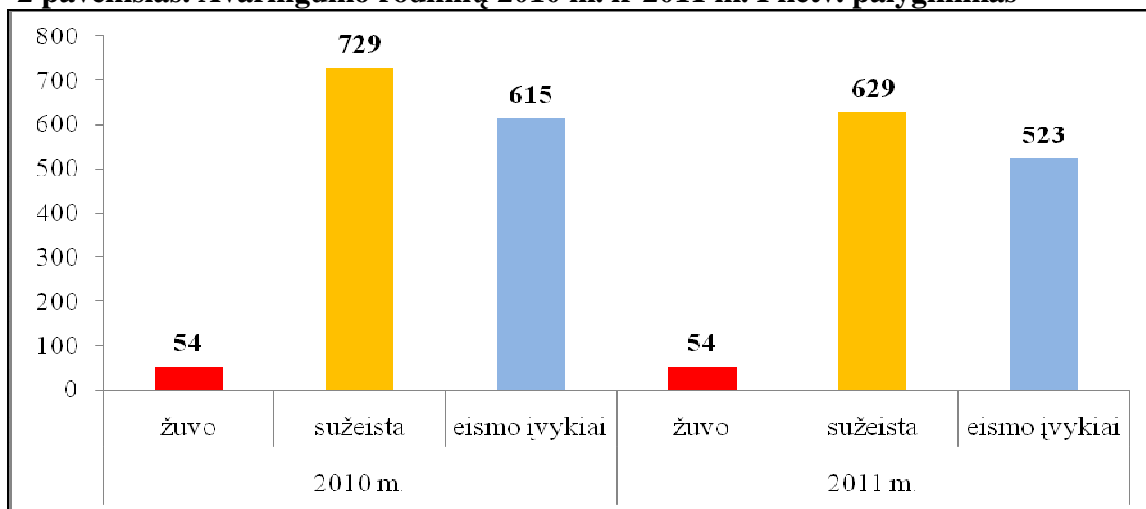
Per 2011 m. I ketv. keleivių vežimo mastai padidėjo 1,3%, iš jų: miesto elektriniu transportu, palyginti su 2010 m. I ketv., padidėjo 1,6%, o autobusais (įskaitant maršrutinius taksi) padidėjo 1,2%. 2011 m. I ketv. kelių transportu vežta 9 mln. t krovinių, tai 5% daugiau negu 2010 m. I ketv.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. kovo 2 d. nutarimu Nr. 238 „Dėl Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo 2011 metų sąmatos patvirtinimo“ valstybinės ir vietinės reikšmės kelių priežiūrai ir plėtrai 2011 metams numatyta panaudoti 986 mln. 700 tūkst. Lt – 11,9% daugiau nei pernai.

Eismo sauga

2011 metų sausio–kovo mėnesį užregistruoti 523 eismo įvykiai, arba 15% mažiau, kurių metų 54 žmonės žuvo (tiek pat buvo ir 2010 m.) ir buvo sužeisti 629, arba 13,7% mažiau nei 2010 m. per tą patį laikotarpį (2 pav.).

2 paveikslas. Avaringumo rodiklių 2010 m. ir 2011 m. I ketv. palyginimas

Šaltinis: Lietuvos kelių policijos tarnyba.

Per 2011 m. I ketv. daugiausia užregistruota užvažiavimų ant pėsčiųjų – 241 atvejis (13 atvejų mažiau nei 2011 m. per tris mėnesius) ir transporto priemonių susidūrimų – 200 atvejų (57 atvejais mažiau).

Daugiausia įvykiuose žuvo pėsčiųjų – 29 (iš jų 19 tamsiu paros metu), 8 daugiau nei 2010 m. pirmąjį ketvirtį. Eismo įvykiuose žuvę pėstieji sudarė 53,7 proc. visų žuvusiųjų eismo įvykiuose. Taip pat žuvo 12 vairuotojų (6 mažiau), 11 keleivių (1 mažiau) ir 2 dviratininkai (1 mažiau), iš jų 1 žuvo tamsiu paros metu.

Tarp sužeistųjų daugiausia pėsčiųjų – 225, arba 10 proc. mažiau nei 2010 m. sausio–kovo mėn., ir keleivių – 196, arba 14,8 proc. mažiau.

Dėl vairuotojų kaltės užregistruoti 344 eismo įvykiai (63,9 proc. visų eismo įvykių), arba 24,4 proc. mažiau nei 2010 m. per tris mėnesius. Šiuose įvykiuose žuvo 27 žmonės (10 mažiau) ir 451 sužeistas (137 mažiau).

Išanalizavus 2011 m. pirmojo ketvirčio eismo įvykių duomenis galima daryti išvadą, kad daugiausia yra susidūrimų, t. y. priešpriešiniai susidūrimai, neleistini lenkimo manevrai. Didelę dalį eismo įvykių sudarė susidūrimai, kurie vyksta vairuotojui nesilaikant saugaus greičio, atliekant neleistinus manevrus, lenkiant, sankryžose nepraleidžiant pagrindiniu keliu važiuojančių transporto priemonių.

Oro transportas

2010 m. sausio–kovo mėnesiais atvykusių ir išvykusių keleivių skaičius Lietuvos oro uostuose (482,2 tūkst.) padidėjo 12,2%, palyginti su praeitų metų tuo pačiu laikotarpiu. Daugiausia keleivių išvyko į ir atvyko iš Jungtinės Karalystės (97,9 tūkst., arba 20,3%), Vokietijos (60,6 tūkst., arba 12,6%), Latvijos (46,7 tūkst., arba 9,7%), Danijos (40,2 tūkst., arba 8,3%) ir Airijos (35,4 tūkst., arba 7,3%).

Keleivių srautai greičiausiai augo Kauno oro uoste (76,8%). Tarptautinis Palangos oro uostas aptarnavo 16% daugiau nei 2010 m. I ketv., o oro Vilniaus uoste aptarnauta 16,2% mažiau keleivių, lyginant su 2010 metų tuo pačiu laikotarpiu.

Skrydžių skaičius gerokai (43,7%) išaugo Kauno oro uoste, iš kurio aviakompanija „Ryanair“ pradėjo skraidyti naujomis kryptimis į Stokholmą, Koso ir Rodo salas. Šiuo metu iš(i) Kauno oro uosto(-ą)

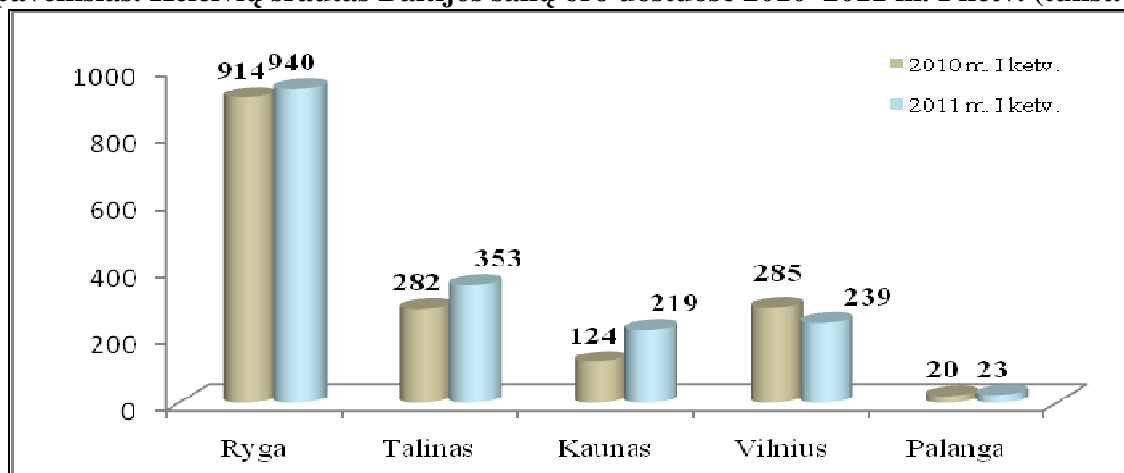
galima skristi 17 kryptių ir pasiekti 10 Europos šalių, tarp kurių 8 Šengeno šalys. Tarptautiniuose Vilniaus ir Palangos oro uostuose skrydžių sumažėjo. Vilniaus oro uoste 2011 m. I ketv. priimta 5,4%, o Palangos oro uoste – 27,4% mažiau orlaivių nei 2010 m. tuo pačiu laikotarpiu. Bendras skrydžių skaičius išaugo 0,5%. Iš Vilniaus oro uosto šiuo metu skraidoma 25 kryptimis, iš Palangos – 3 reguliariaisiais maršrutais.

Oro uostuose pakrauta ir iškrauta 2,5 tūkst. tonų krovinių ir pašto, arba 11,2% daugiau nei 2010 m. I ketv. Vilniaus oro uoste buvo užfiksuotas 16,4% krovinių augimas, tačiau tarptautiniuose Kauno ir Palangos oro uostuose šis rodiklis mažėjo, palyginti su 2010 metų tuo pačiu laikotarpiu. Kauno oro uoste 2011 metų I ketv. vežta 50,7%, o Palangos – 75,0% mažiau pašto ir krovinių nei 2010 m. tuo pačiu laikotarpiu.

2010 m. I ketv. VĮ Tarptautinis Vilniaus oro uostas, VĮ „Kauno aerouostas“ ir VĮ Tarptautinis Palangos oro uostas patyrė nuostolių.

Lyginant trijų Baltijos šalių oro uostų 2011 m. I ketv. veiklos rezultatus, akivaizdu, kad Rygos oro uostas aptarnavo daugiausia keleivių – 940 tūkst. (53%), Vilniaus – 239 tūkst. (13,5%), Talino – 353 tūkst. (20%) ir Kauno – 219 tūkst. (12,3%) (3 pav.).

3 paveikslas. Keleivių srautas Baltijos šalių oro uostuose 2010–2011 m. I ketv. (tūkst. kel.)

Šaltinis: Rygos oro uostas, Talino oro uostas

Lietuvos aviakompanijos (UAB „Aviavilsa“, UAB „Aurela“, UAB „Small Planet Airlines“, UAB „AK Transaviabaltika“, UAB „DOT LT“, UAB „Charter jets“) per 2011 m. I ketv. vežė 688 t krovinių ir pašto, tai 4,2% daugiau nei per 2010 m. I ketv., bei 52 tūkst. keleivių – 60,4% mažiau nei per 2010 m. I ketv. Didžioji keleivių dalis – 73,8% (38,4 tūkst.), arba 60% mažiau nei 2010 m. I ketv., – vežta nereguliariaisiais skrydžiais.

Išvados

Per 2011 m. I ketv. krovinių vežimo mastai padidėjo 8,9%, o keleivių – 1,3%.

Krovinių vežimai geležinkelių transportu per 2011 m. I ketv. padidėjo 10,2%, geležinkelių tranzitiniai srautai į (iš) Klaipėdos jūrų uostą (-o) padidėjo 10,5%, o per Kaliningrado sritį sumažėjo 4,3%.

Per 2011 m. I ketv. kelių transportu vežta 9 mln. t krovinių, tai 5% daugiau negu per 2010 m. I ketv. Per 2011 m. I ketv. užregistruoti 523 eismo įvykiai, arba 15% mažiau, kurių metu žuvo 54 žmonės (tiek pat buvo ir 2010 m.), ir buvo sužeisti 629, arba 13,7% mažiau nei per 2010 m. I ketv.

Lietuvos tarptautiniuose oro uostuose per ataskaitinį laikotarpį atvykusių ir išvykusių keleivių skaičius padidėjo 12,2%. o pakrautų ir iškrautų krovinių ir pašto – 11,2%.

Krovos mastai Klaipėdos jūrų uoste padidėjo 20,1%, konteinerių krova – 42,3%, ro-ro vienetų – 30,2%. Tranzitas per Klaipėdos uostą padidėjo 11,5%. Klaipėdos uoste kraunamų krovinių kiekio tranzito dalis per 2011 m. I ketv. sudarė 42,8% (2010 m. I ketv. – 46,4%).

2010 m. transporto ir ryšių sektoriuje sukurta bendrosios pridėtinės vertės (BPV) dalis sudarė 15,2% (12892,5 mln. Lt), arba 13,6% daugiau nei 2009 m. (11350,5 mln. Lt).

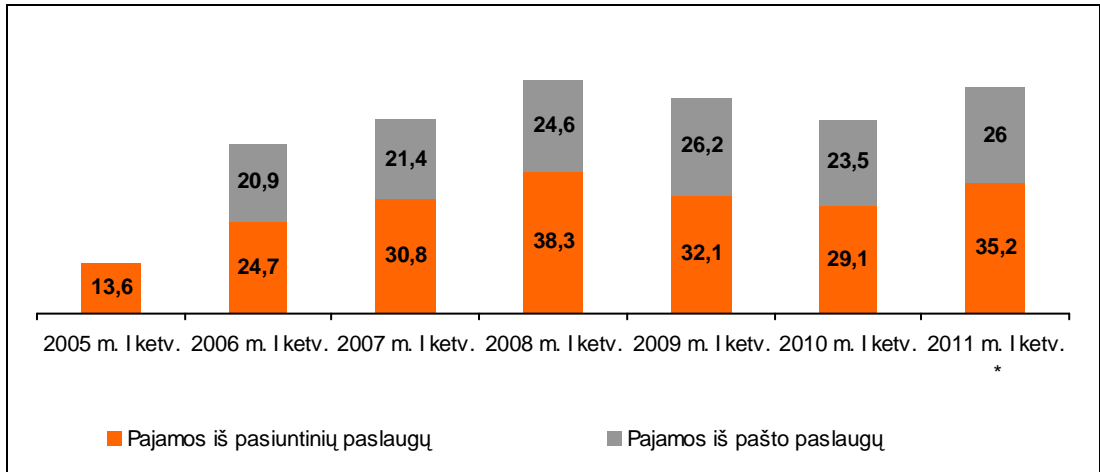
Paštas, elektroniniai ryšiai ir informacinės visuomenės plėtra

Paštas

Teisę teikti pašto ir pasiuntinių paslaugas 2011 m. kovo 31 d. turėjo 72 fiziniai arba juridiniai asmenys. Teisę teikti pašto paslaugas turėjo 11, pasiuntinių – 72 asmenys.

Preliminariais duomenimis, bendrosios 2011 m. I ketvirčio pajamos iš pašto ir pasiuntinių veiklos, palyginti su 2010 m. atitinkamo laikotarpio pajamomis, padidėjo 11,5% ir siekė 61,3 mln. Lt, pajamos iš pasiuntinių veiklos padidėjo 18,1%, pajamos iš pašto veiklos – 3,6% (4 pav.).

4 paveikslas. Pajamų iš pašto ir pasiuntinių veiklos, mln. Lt, dinamika, 2005–2011 m. I ketv.

Šaltinis: Ryšių reguliavimo tarnyba. *Prognozuojami duomenys

AB Lietuvos pašto bendros pajamos 2011 m. I ketvirtį, palyginti su 2010 m. I ketvirčiu, sumažėjo 0,1%, o pajamos, gautos už pašto ir pasiuntinių paslaugų teikimą tuo pačiu laikotarpiu, padidėjo 3,8%. 2011 m. I ketvirtį bendrovės sąnaudos, palyginti su 2010 m. to paties laikotarpio duomenimis, sumažėjo 12,8%.

Siekdama optimizuoti veiklos rezultatus, bendrovė per 2011 m. I ketvirtį uždarė 9 universaliųjų pašto paslaugų (UPP) teikimo vietas, o įsteigė 4 naujas UPP teikimo vietas labiau klientams prieinamose vietose. 2011 m. kovo 31 d. Lietuvos pašto viešąjį tinklą sudarė 867 UPP teikimo vietos: 720 stacionariųjų paštų (miestuose – 211, kaimuose – 509), 12 pašto poskyrių (9 – miestuose, 3 – kaimuose) ir 135 mobiliosios UPP teikimo vietos kaimuose, kur paslaugas teikia 28 kilnojantieji paštai.

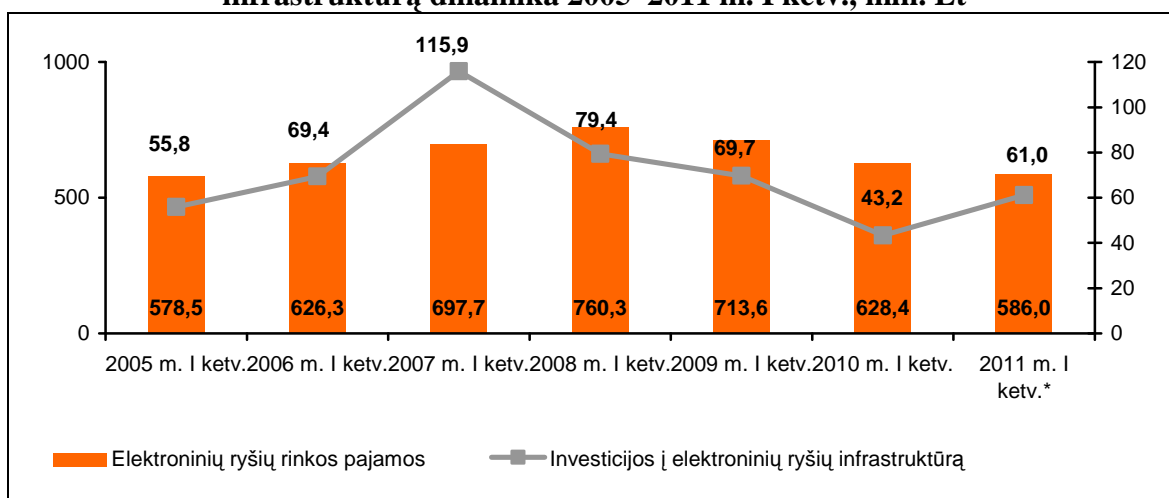
2011 m. I ketv. daugiausia pardavimo pajamų gauta iš universaliųjų pašto paslaugų teikimo – 47,6% UPP pajamos, palyginti su 2010 m. tuo pačiu laikotarpiu, šiek tiek sumažėjo – 1,9% (nuo 21,2 mln. Lt iki 20,8 mln. Lt). Pasiuntinių paslaugų pajamų, palyginti su 2010 m. I ketv. duomenimis, padidėjo 21,7% dėl išaugusio pasiuntinių paštu siunčiamų siuntų skaičiaus.

2011 metų I ketvirtį AB Lietuvos paštas patyrė 2,2 mln. Lt nuostolių, t. y. 76,4%, mažiau negu 2010 m. I ketv. (9,4 mln. Lt).

Elektroniniai ryšiai

Prognozuojamais duomenimis, bendros elektroninių ryšių rinkos pajamos 2011 m. I ketv., palyginti su 2010 m. atitinkamu laikotarpiu, sumažėjo 6,8%. Investicijos į elektroninių ryšių infrastruktūrą, 2011 m. I ketv., palyginti su praėjusių metų I ketv., padidėjo 41,1% (5 pav.).

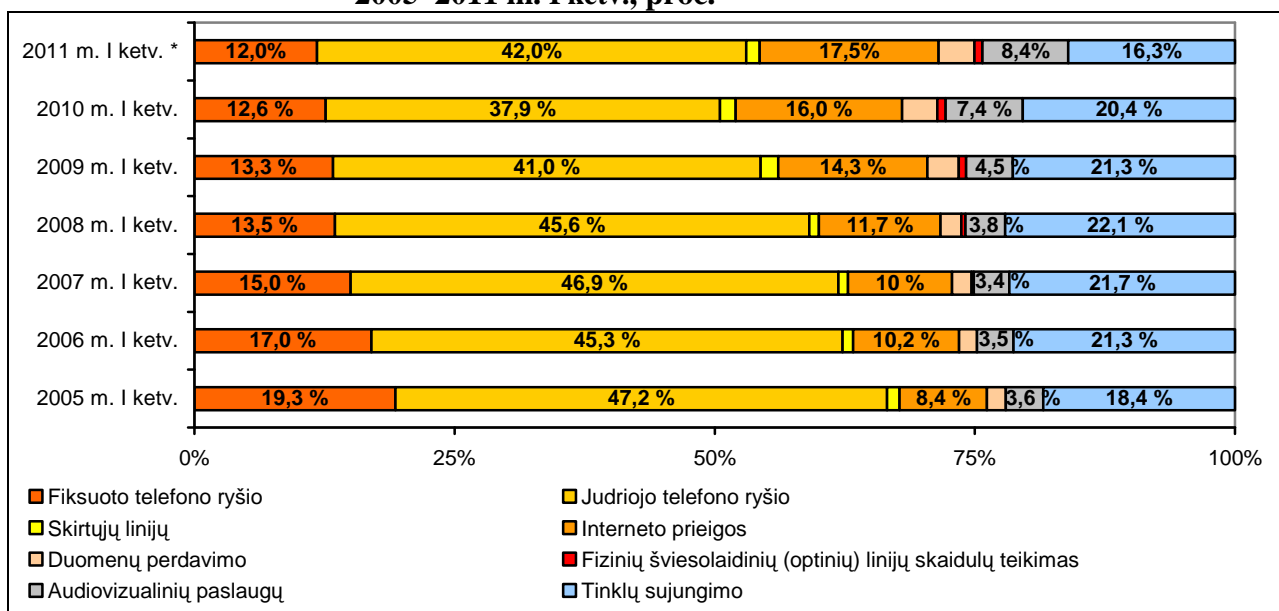
5 paveikslas. Elektroninių ryšių rinkos pajamų ir investicijų į elektroninių ryšių infrastruktūrą dinamika 2005–2011 m. I ketv., mln. Lt

Šaltinis: Ryšių reguliavimo tarnyba * Prognozuojami duomenys

Vertinant elektroninių ryšių sektoriaus struktūrą pagal 2011 m. I ketv. gautas pajamas, prognozuojamais duomenimis, didžiausią dalį užima judriojo telefono ryšio tinklų ir paslaugų teikimo (42%) bei interneto prieigos (17,5%) segmentai. Prognozuojamais duomenimis, 2011 m. I ketv., palyginti su 2010 m. I ketv., bendroje elektroninių ryšių rinkos struktūroje 1,5 procentinio punkto augo interneto prieigos segmento dalis, 1 procentiniu punktu augo audiovizualinių paslaugų segmento dalis, 4,1 procentinio punkto – judriojo telefono ryšio tinklų ir paslaugų teikimo dalis, o tinklų sujungimo paslaugos sumažėjo 4,1 procentinio punkto (6 pav.).

6 paveikslas. Pajamų pasiskirstymas pagal atskiras elektroninių ryšių sektoriaus rinkas, 2005–2011 m. I ketv., proc.

Šaltinis: Ryšių reguliavimo tarnyba. * Prognozuojami duomenys.

Judrusis telefono ryšys

Viešojo judriojo telefono ryšio veiklą 2011 m. kovo 31 d. vykdė 13 ūkio subjektų: 4 operatoriai (UAB „Omnitel“, UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Tele2“, UAB „Mediafon“¹) ir 4 paslaugų teikėjai, neturintys savo tinklo, ir 5 paslaugų perpardavėjai.

¹ UAB „Mediafon“ teikė skambučių užbaigimo judriajame tinkle paslaugas, t. y. numeriai buvo naudojami įvairioms pridėtinės vertės paslaugoms teikti.

Viešojo judriojo telefono ryšio aktyvių abonentų 2011 m. I ketv. pabaigoje buvo 4,867 mln., 2010 m. I ketv. pabaigoje – 4,811 mln. aktyvių abonentų (t. y. 1,1% daugiau). Viešojo judriojo telefono ryšio skvarba pagal aktyvius abonentus padidėjo 6 abonentais 100 gyventojų ir siekė beveik 151 abonentą.

Iki 2011 m. I ketv. pabaigos numerio perkeliavimo paslauga judriojo telefono ryšio tinkle buvo pasinaudoję 576,3 tūkst. abonentų. Per 2011 m. I ketv. šia paslauga pasinaudojo 23,4 tūkst. abonentų. Daugiausia numerių 2010–2011 m. I ketv. perkelta į UAB „Bitė Lietuva“ ir UAB „Tele2“ tinklus, didžioji dalis šių numerių perkelta iš UAB „Omnitel“ tinklo.

Fiksuotas telefono ryšys

2011 m. I ketvirčio pabaigoje viešojo fiksuoto telefono ryšio veikla vertėsi 48 ūkio subjektai (2010 IV ketv. buvo 51).

Prognozuojamais duomenimis, 2011 m. I ketv., palyginti su 2010 m. I ketv., fiksuoto telefono ryšio linijų skaičius sumažėjo 7,7%, o linijų skaičius 100 gyventojų siekė 21,1 ir, palyginti su 2010 m. I ketv., sumažėjo 1 procentiniu punktu.

Numerio perkeliavimo viešajame fiksuoto telefono ryšio tinkle paslauga iki 2011 m. kovo 31 d. buvo pasinaudota 17874 kartus. Per 2010 m. I ketv. ši paslauga buvo suteikta 1041 kartą.

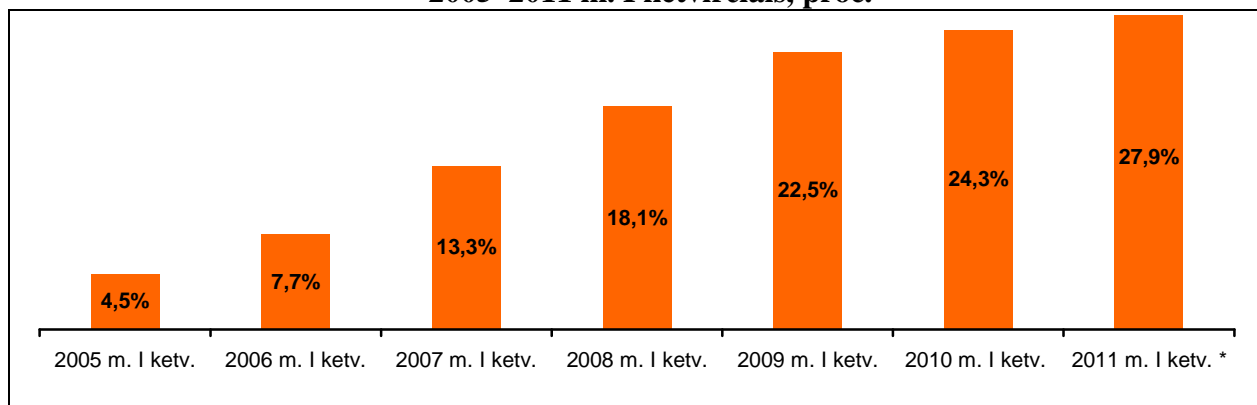
Internetas ir plačiajuostis ryšys

Didelę pažangą Lietuvai leido padaryti plečiamas plačiajuosčio ryšio tinklas – šiuo metu kaimiškose vietovėse įgyvendinamas jau antrasis projekto RAIN etapas. Įgyvendinant RAIN-2 projektą iki 2011 metų kovo mėn. pabaigos buvo atlikta 82 procentai visų projektavimo darbų. Darbai sparčiai vykdomi visoje Lietuvoje, iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos paklota daugiau kaip 2300 km šviesolaidinių kabelinių linijų.

Interneto prieigos paslaugas 2011 m. kovo 31 d. teikė 106 teikėjai. Bendras interneto prieigos paslaugų abonentų skaičius 2010 m. I ketv. pabaigoje buvo 809,6 tūkst., o 2011 m. I ketv. pabaigoje – 902,2 tūkst., t. y. 11,4% didesnis.

Prognozuojamais duomenimis, abonentų, naudojančių fiksuotas plačiajuosčio ryšio technologijas, skaičius 2011 m. kovo 31 d. buvo apie 696,2 tūkst., tai 8,4% daugiau nei 2010 m. kovo 31 d., kai abonentų skaičius buvo apie 642,3 tūkst. 2011 m. I ketv. pabaigoje, plačiajuosčio ryšio technologijas (įskaitant abonentus, prisijungusius judriuoju telefono ryšio tinklu) naudojančių abonentų skvarba išaugo 3,6 procentinio punkto.

7 paveikslas. Plačiajuosčio ryšio technologijas (įskaitant abonentus, prisijungusius judriuoju telefono ryšio tinklu) naudojančių abonentų skaičius 100 gyventojų, 2005–2011 m. I ketvirčiais, proc.

Šaltinis: Ryšių reguliavimo tarnyba. * Prognozuojami duomenys.

Audiovizualinės paslaugos

Radijo ir televizijos programų siuntimo paslaugas transliuotojams ir retransliuotojams bei skaitmeninės antžeminės televizijos siuntimo paslaugas 2011 m. I ketv. pabaigoje teikė AB „Lietuvos radijo ir televizijos centras“ ir TEO LT, AB.

Prognozuojamais 2011 m. I ketv. duomenimis, palyginti su 2010 m. I ketv., skaitmeninės televizijos paslaugomis naudojami 20,2% daugiau abonentų ir tai sudarė 285,7 tūkst. abonentų (įskaitant 66,9 tūkst.

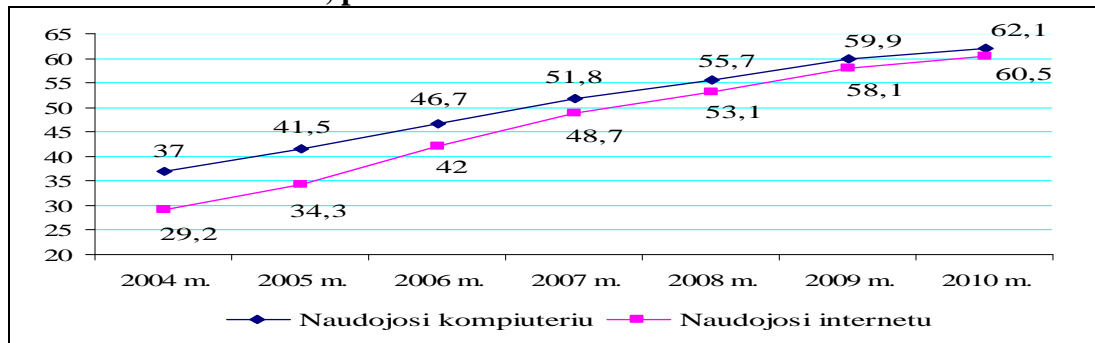
skaitmeninės kabelinės ir mikrobangės daugiakanalės televizijos abonentų, 73,4 tūkst. IP TV, 68,1 tūkst. skaitmeninės antžeminės televizijos (DVB-T) ir 77,4 tūkst. palydovinės televizijos abonentų).

Informacinės visuomenės plėtra

Gyventojų naudojimas informacinėmis technologijomis

2010 metais toliau augo informacinių ir ryšių technologijų naudojimas. Statistikos departamento duomenimis, kompiuteriais 2010 m. naudojami 62,1 proc. 16–74 metų amžiaus asmenų, internetu – 60,5 proc.

8 paveikslas. 16-74 m. amžiaus asmenys, kurie naudojami kompiuteriu, internetu 2004–2010 m., proc.

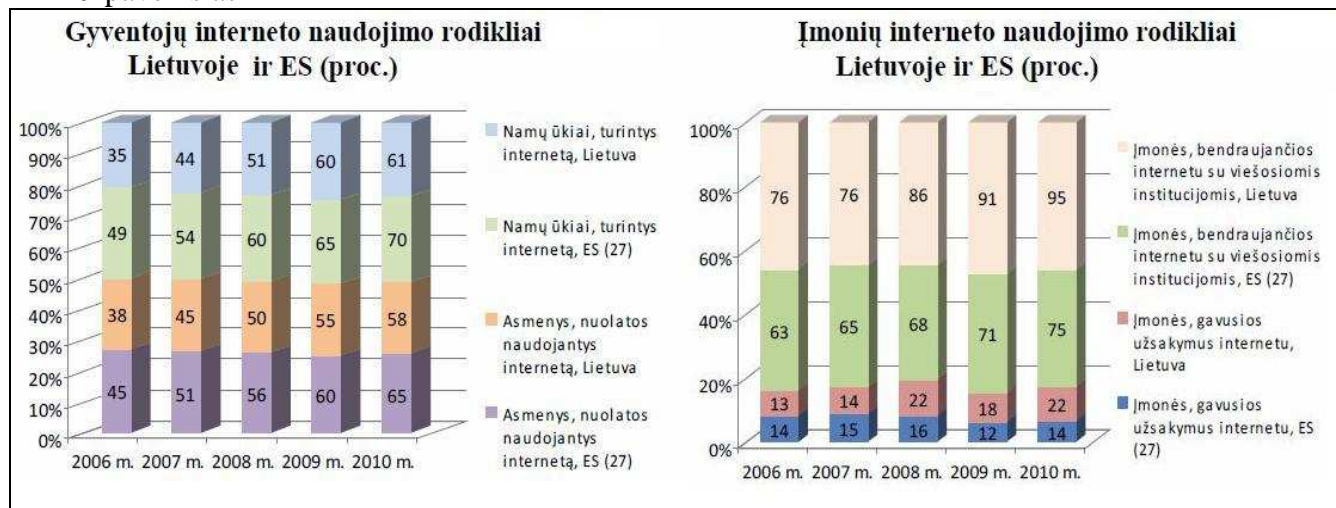
Šaltinis: Statistikos departamentas

Statistikos departamento duomenimis, 2010 m. asmeninius kompiuterius namuose turėjo 53,8 proc. namų ūkių: mieste – 61,3 proc., kaime – 39 proc. Prieigą prie interneto turėjo 54,9 proc. namų ūkių: mieste – 62,2 proc. namų ūkių, kaime – 40,7 proc. Dažniausiai internetas buvo naudojamas laikraščiams ir žurnalams skaityti, ryšiams ir informacijos paieškai. Laikraščius ir žurnalus internete skaitė ar siuntėsi 87 proc., elektroniniu paštu naudojami 82 proc., informacijos apie prekes arba paslaugas ieškojo 80 proc. interneto naudotojų.

Informacinių technologijų naudojimo rodikliai Lietuvoje ir Europos Sąjungos šalyse

Eurostato duomenimis, Lietuvoje 2010 m. asmenų, nuolatos naudojančių internetą, buvo 58 proc., o Europos Sąjungos (toliau – ES) (27 šalių narių vidurkis) – 65 proc., atitinkamai namų ūkių, turinčių interneto prieigą, – 61 proc., ES – 70 proc. Tačiau asmenų, pirkusių ar užsakiusių prekes ar paslaugas internetu per paskutinius 3 mėnesius Lietuvoje buvo tik 7 proc., o ES – 31 proc. Pažymėtina, kad Lietuvoje, lyginant su ES šalių narių vidurkiu (75 proc.), 2010 m. buvo daugiau įmonių, bendraujančių su viešosiomis institucijomis internetu (95 proc.). 2010 m. Lietuvoje taip pat daugiau įmonių gavo užsakymus internetu – 22 proc., tuo pačiu laikotarpiu ES – 14 proc. Lietuvoje vis dėlto mažesnis asmenų, kurie 2010 m. internetu kreipėsi į viešojo administravimo institucijas, procentas – 24 proc., o ES rodiklis – 41 proc.

9 paveikslas

Šaltinis: Eurostatas

Viešųjų elektroninių paslaugų plėtra

2010 m. 69,4 proc. valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų (toliau – įstaigos) teikė pirmojo lygio elektronines paslaugas internetu, t. y. internete pateikta informacija apie vykdomas funkcijas ir teikiamas paslaugas. 54 proc. įstaigų teikė antrojo lygio elektronines paslaugas, t. y. suteikta galimybė parsisiųsti įvairias formas. 11,6 proc. įstaigų teikė trečiojo lygio elektronines paslaugas, t. y. suteikta galimybė gražinti užpildytas formas. 8,1 proc. įstaigų teikė ketvirtojo lygio elektronines paslaugas, t. y. sudaryta galimybė interaktyviai bendrauti. 2010 m. net 63,2 proc. institucijų teikė konsultacijas internetu (2008 m. – 50,4 proc.). 2010 m. pradžioje 76,1 proc. valstybės ir savivaldybių valdymo įstaigų turėjo interneto svetaines (2008 m. – 69,6 proc.).

Išvados

Preliminariais duomenimis, bendrosios 2011 m. I ketv. pajamos iš pašto ir pasiuntinių veiklos, palyginti su 2010 m. atitinkamo laikotarpio pajamomis, padidėjo 11,5% ir siekė 61,3 mln. Lt, pajamos iš pasiuntinių veiklos padidėjo 18,1%, pajamos iš pašto veiklos – 3,6%.

Per 2011 m. I ketv. AB Lietuvos paštas suteikė 49 983 tūkst. vnt. bendrųjų paslaugų, o 2010 m. tuo pačiu laikotarpiu paslaugų suteikta 45 917 tūkst. vnt. (+8,9%).

Prognozuojamais duomenimis, plačiajuosčio ryšio technologijas (įskaitant abonentus, prisijungusius judriuoju telefono ryšio tinklu) naudojančių abonentų skvarba išaugo 3,6%.

Toliau plėtojama skaitmeninė antžeminė televizija. Prognozuojamais 2011 m. I ketv. duomenimis, palyginti su 2010 m. I ketv., skaitmeninės televizijos paslaugomis naudojosi 20,2% daugiau abonentų.

AB Lietuvos radijo ir televizijos centras toliau plečia WiMAX tinklą.

Įgyvendinant RAIN-2 projektą iki 2011 metų kovo mėn. pabaigos buvo atlikta 82 procentai visų projektavimo darbų.

Toliau auga interneto ir kompiuterių naudotojų skaičius Lietuvoje.

Gyventojų naudojimosi informacinėmis technologijomis rodikliai lyginant su ES valstybėmis narėmis yra žemesni, tačiau įmonių naudojimosi informacinėmis technologijomis rodikliai viršija ES šalių narių vidurkį.

Didėja Lietuvos gyventojų, kurie naudojami viešojo administravimo ir elektroninės prekybos paslaugomis, skaičius.